

Jaarverslag 2018

Stichting School & Veiligheid

COLOFON

In opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Uitgevoerd door Stichting School & Veiligheid.

redactie Stichting School & Veiligheid
(www.schoolenveiligheid.nl)

eindredactie Naar de letter tekstredactie en -correctie
(www.naardeletter.nl)

vormgeving Caro Grafico Grafisch Ontwerp
(www.carografico.nl)
MOOZ grafisch ontwerp
(www.moozgo.nl)

fotografie Hans Slegers

Contact
Stichting School & Veiligheid
Zwarte Woud 2
3524 SJ Utrecht

030- 285 65 31
info@schoolenveiligheid.nl
www.schoolenveiligheid.nl

Utrecht, april 2019

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Onze websites	6
3. Nieuwsbrief en sociale media	11
4. Helpdesk	13
5. Week Tegen Pesten	16
6. Van Zij naar Wij	18
7. Ondersteuning van vertrouwenspersonen	22
8. Publicaties en producten	25
9. Actualiteit, pers en media	30
10. Vooruitblik 2019	33
11. Raad van Toezicht	36
12. Financiën	38
Bijlage: Helpdeskcontacten	40

1 Inleiding

1. Inleiding

“De Wet veiligheid op school en in het verlengde daarvan het Actieplan sociale veiligheid op school zijn van betekenis geweest om bij scholen en hun besturen extra aandacht te vragen voor het belang van een veilig schoolklimaat. De komende jaren zullen we daarop voortbouwen.”

Bovenstaande woorden zijn afkomstig uit het Jaarverslag 2017, waarin vooruit werd gekeken naar 2018. Dat voortbouwen is precies wat Stichting School & Veiligheid heeft gedaan. Vanuit het actieplan zijn tal van activiteiten en producten ontwikkeld ter ondersteuning van scholen bij het werken aan een sociaal veilig schoolklimaat: het *Digitaal Veiligheidsplan*, het geheel vernieuwde spel ‘Gedragen gedrag’, etc. Dit vormde de basis voor de voortgaande activiteiten van School & Veiligheid in 2018.

Een belangrijk thema het afgelopen jaar was polarisatie. Maatschappelijke spanningen zijn werkelijkheden waar scholen mee te maken krijgen en waar ze mee moeten leren omgaan. Het zijn niet alleen docenten

maatschappijleer die daarmee te maken hebben, het raakt alle docenten. Dat laat de urgentie zien om aandacht te besteden aan een veilig schoolklimaat, waarin leerlingen hun eigen identiteit kunnen vormen en ontwikkelen – met respect voor anderen. Het trainingsaanbod ‘Van Zij naar Wij’ ondersteunt docenten daarbij.

Voor het ontwikkelen van een seksuele identiteit geldt hetzelfde. Ook hiervoor is een veilig schoolklimaat een basisvoorwaarde. Aandacht voor seksualiteit en seksuele diversiteit vraagt om meer dan alleen seksuele voorlichting. Het vraagt ook om aandacht voor de ontwikkeling van de eigen identiteit van leerlingen en voor de

“Sociale veiligheid is een voorwaarde voor het leren en groeien van leerlingen en studenten.”

manier waarop de school hen daarin kan ondersteunen. Daarom hebben we in 2018 de informatievoorziening rond seksuele integriteit en seksuele diversiteit verder uitgebouwd.

Daarnaast heeft School & Veiligheid het scholenveld in 2018 weer geïnformeerd over tal van andere aspecten van sociale veiligheid. Via de website is actuele en relevante informatie toegankelijk gemaakt. De helpdesk heeft docenten, schoolleiders, vertrouwenspersonen en andere onderwijsprofessionals te woord gestaan en hun vragen beantwoord. School & Veiligheid stond ook de pers weer regelmatig te woord over actuele thema's.

Samenwerking met andere organisaties is en blijft onontbeerlijk. De PO-Raad en de VO-raad zijn belangrijke gesprekspartners, evenals de MBO Raad. Voorheen verliep het overleg met de MBO Raad via het Platform Sociale Veiligheid.

Vanaf 2018 is dit ondergebracht bij het Netwerk integrale veiligheid, waarin School & Veiligheid participeert. Met de bewindspersonen op het ministerie van OCW is regelmatig contact. Zo verzorgde Arie Slob de opening van de Week Tegen Pesten. Tegelijkertijd nam Ingrid van Engelshoven op mboRijnland kennis van de manier waarop in het mbo aan sociale veiligheid wordt gewerkt en de wijze waarop School & Veiligheid daarbij ondersteuning biedt.

In een notendop is dit waar School & Veiligheid aan werkt: sociale veiligheid als voorwaarde voor het leren en groeien van leerlingen en studenten. In dit jaarverslag gaan we meer specifiek in op de activiteiten die we in 2018 hebben ontplooid om dit doel dichterbij te brengen.

Klaas Hiemstra,
directeur Stichting School & Veiligheid

2 Onze websites

2. Onze websites

De doelgroep inspireren en informeren op het gebied van sociale veiligheid is en blijft de belangrijkste taak van Stichting School & Veiligheid. De websites spelen daarin onveranderd een grote rol. Zij vormen een belangrijke intermediair. Daarom is ook in 2018 weer hard gewerkt om de verschillende websites steeds up-to-date te houden.

Portal Stichting School & Veiligheid

Van onze websites is de portal www.schoolenveiligheid.nl het belangrijkste online kanaal. Op de homepage ziet de bezoeker welke actuele ontwikkelingen er zijn op het gebied van sociale veiligheid. Daarbij wordt verwezen naar toepasselijke producten van School & Veiligheid, zoals boekjes, infobladen of trainingen. Op de homepage staat tevens een overzicht van de aankomende trainingen en conferenties die School & Veiligheid organiseert.

Vanuit de homepage kan de bezoeker doorklikken naar sectorspecifieke informatie voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Voor elk van deze

onderdelen van de website geldt dat de zogeheten kennisbank het meest wordt bezocht. In 2018 werden er ongeveer 50 nieuwe items toegevoegd aan de kennisbank voor het primair en voortgezet onderwijs. De mbo-kennisbank werd aangevuld met ruim 20 nieuwe items. Het totale aantal items in beide kennisbanken kwam daardoor uit op ruim 600. Daarmee bieden de kennisbanken een schat aan informatie waar scholen en individuele docenten zelf mee aan de slag kunnen. De belangrijkste thema's op het gebied van sociale veiligheid worden belicht op de zogeheten themapagina's. Goed bezocht werden de themapagina's over pesten en over agressie en geweld. De pagina over het actuele thema seksuele integriteit is in 2018 geheel herzien.

In 2018 was er opvallend veel belangstelling voor de informatie rond de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook de informatie over de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) werd goed bezocht. De digitale infobladen voorzien nog altijd duidelijk in een behoefte. Vooral de infobladen 'Gedragsregels in het onderwijs' en 'Groepsdynamica in de klas' zijn veel bezocht. Het aantal bezoekers is in 2018 fors toegenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. Werd de portal in 2017 nog door 149.413 mensen bezocht, in 2018 waren dat er 167.374: een toename van ruim 12 procent. De maand september scoorde traditioneel hoog. Dit is toe te schrijven aan de aandacht die de Week Tegen Pesten ieder jaar weer weet te genereren.

Gay&School

De website www.gayandschool.nl, heeft tot doel om scholen te inspireren bij het vormgeven van hun beleid rondom seksuele diversiteit. Waar de informatie over dit thema op de portal vooral gericht is op sociale veiligheid in relatie tot lhbt, is de Gay&School-website heel praktisch en expliciet gericht op het bespreekbaar maken van homoseksualiteit (lhbt). Op de homepage vindt de bezoeker een overzicht van de actuele ontwikkelingen op het gebied van seksuele diversiteit. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om relevante onderzoeken, nieuwe beleidsinstrumenten of recent verschenen publicaties. De rubriek 'Laat je inspireren' geeft scholen concrete handvatten om aandacht te besteden aan seksuele diversiteit.

De online kennisbank geeft een overzicht van praktische materialen die scholen kunnen gebruiken om seksuele diversiteit bespreekbaar te maken. Denk daarbij aan boeken, lesmaterialen en theatervoorstellingen. Aan de kennisbank werden in 2018 vijftien nieuwe items over dit onderwerp toegevoegd. Daarnaast werden de reeds aanwezige items over seksuele diversiteit waar nodig geactualiseerd.

Het aantal bezoekers aan de Gay&School-website steeg in 2018 door naar 23.218. Dat is een toename van ruim 25 procent ten opzichte van 2017, toen de teller uitkwam op 18.489. De boekenlijsten, leeftijdsgebonden overzichten van boeken waarin seksuele diversiteit een rol speelt, werden goed bezocht. Hetzelfde geldt voor de pagina met informatie over het organiseren van Paarse Vrijdag op school. De zoekterm 'paarse vrijdag' werd veel gebruikt, evenals 'transgender'. Ook werd gezocht naar praktische producten, zoals het gebruik van de zoektermen 'poster' en 'kwartet' liet zien.

Pestweb

De website www.pestweb.nl is primair bedoeld om leerlingen uit te nodigen om via e-mail, telefoon of chat contact op te nemen met de helpdesk. Daarom staan de contactgegevens van de helpdesk prominent vermeld op de homepage van deze website. Daarnaast kunnen leerlingen er terecht voor algemene informatie over pesten. Zo kunnen ze lezen wat pesten precies is en wat ze kunnen doen als ze zelf worden gepest of als ze zien dat een medeleerling wordt gepest. De website biedt ook de mogelijkheid om posters en kaarten te bestellen met informatie over Pestweb.

Wat bezoekcijfers betreft, heeft de Pestweb-site de stijgende trend van de afgelopen jaren niet vast weten te houden. Telde de website in 2017 nog 64.768 bezoekers, in 2018 is dit aantal teruggelopen tot 55.076. Het is op basis van de cijfers lastig aan te geven waar deze afname van bijna 15 procent mee te maken heeft. Duidelijk is wel dat Pestweb minder dan de voorgaande jaren heeft kunnen profiteren van de Week Tegen Pesten.

Week Tegen Pesten

Traditiegetrouw organiseert School & Veiligheid in de derde week van september de Week Tegen Pesten. Het thema van de Week Tegen Pesten 2018 was 'Laat je zien'. Op basis van dat thema werd de campagnewebsite www.weektegenpesten.com gevuld met relevante content. Het gaat dan met name om materialen die docenten kunnen gebruiken in de les. In hoofdstuk 5 vindt u meer informatie over de inhoudelijke invulling. Met 22.490 bezoekers in de campagnemaand september bleef het aantal redelijk stabiel ten opzichte van 2017 (24.187 bezoekers). Bekeken over heel 2018 nam het aantal bezoekers aan de website van de Week Tegen Pesten iets toe, van 36.273 in 2017 naar 40.275 in 2018.

Calamiteitenteam

Het calamiteitenteam bestaat uit de helpdesk (eerste opvang) en twee adviseurs, die indien nodig ondersteuning op locatie bieden. Bij een crisissituatie kunnen scholen een beroep doen op het calamiteitenteam. Met de ondersteuning van dit team kunnen de rust en het gevoel van veiligheid binnen de school zo snel mogelijk worden hersteld.

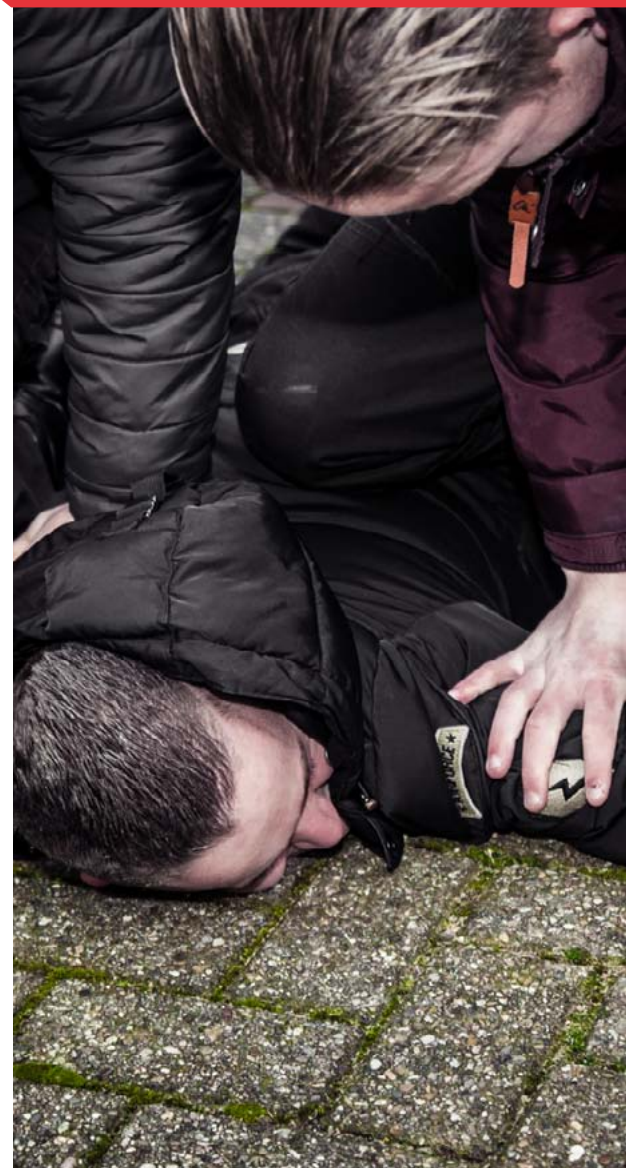
Op de website www.calamiteitenteam.nl vindt de bezoeker alle benodigde informatie om bij een calamiteit snel contact op te kunnen nemen met het calamiteitenteam. Daarnaast biedt de website veel achtergrondinformatie over hoe te handelen bij een calamiteit en welke maatregelen scholen kunnen nemen om het risico op een calamiteit zo klein mogelijk te maken. In 2018 wisten 2201 bezoekers de weg naar de website van het calamiteitenteam te vinden. Dat cijfer is vergelijkbaar met 2017.

Digitaal Veiligheidsplan

Het *Digitaal Veiligheidsplan* is een product dat is voortgekomen uit het in de periode 2014-2017 uitgevoerde *Actieplan sociale veiligheid*. Scholen kunnen deze online tool gebruiken bij het ontwikkelen van een eigen aanpak voor sociale veiligheid. Wanneer ze een account aanmaken op de website www.digitaalveiligheidsplan.nl, kunnen ze het plan voor de eigen situatie invullen. Daardoor krijgen ze zicht op de stand van zaken op het gebied van sociale veiligheid: wat is er al, wat heeft extra aandacht nodig en wat moet nog ontwikkeld worden.

Voor besturen is er het *Digitaal Veiligheidsplan School & Bestuur*. Daarmee kunnen besturen met al hun scholen algemene informatie delen en kunnen de scholen met hun bestuur delen op welke manier zij aan sociale veiligheid werken.

In 2018 werden bijna 500 nieuwe accounts aangemaakt in het *Digitaal Veiligheidsplan*, waarmee het totale aantal accounts op bijna 4300 komt. Inmiddels zijn er in het *Digitaal Veiligheidsplan School & Bestuur* ruim 160 bestuursaccounts aangemaakt en ruim 300 schoolaccounts.

3 Nieuwsbrief en sociale media

3. Nieuwsbrief en sociale media

Naast de websites vormen de nieuwsbrief en sociale media belangrijke digitale kanalen in de informatievoorziening richting de doelgroep.

MailPoet

Voor de verzending van de nieuwsbrief is in 2018 overgestapt op een nieuw mailingsysteem: MailPoet. De verplichtingen in het kader van de AVG hebben nadrukkelijk een rol gespeeld bij deze overgang. MailPoet maakt onderdeel uit van WordPress, het systeem waarbinnen de websites worden beheerd. Op die manier worden alle persoonsgegevens binnen één systeem beheerd.

Nieuwsbrief

Met uitzondering van de zomerperiode verzendt Stichting School & Veiligheid iedere maand een digitale **nieuwsbrief** . Het doel hiervan is om de doelgroep actief te informeren over actuele ontwikkelingen rondom sociale veiligheid en over nieuwe producten, conferenties en trainingen van School & Veiligheid. Onder aan de nieuwsbrief wordt de

helpdesk nadrukkelijk uitgelicht. Zo weet de lezer waar hij terecht kan voor verder advies. Inmiddels wordt de nieuwsbrief per e-mail verstuurd naar ongeveer 7250 abonnees.

Inspireer-Mij-Mail

Om ervoor te zorgen dat het thema van de Week Tegen Pesten het hele jaar door onder de aandacht wordt gebracht, verstuurt School & Veiligheid maandelijks aan geïnteresseerden een zogeheten Inspireer-Mij-Mail. Inmiddels ontvangen ruim 2000 abonnees deze mailings.

Sociale media

Naast de nieuwsbrief vormen sociale media een belangrijk communicatiekanaal met de doelgroep. Net als via de nieuwsbrief worden de volgers via deze media op de hoogte gehouden van nieuwe materialen, nieuw

trainingsaanbod, etc. Inmiddels telt **@veiligopschool** , het Twitter-kanaal van School & Veiligheid, ruim 1600 volgers. Daarnaast volgt School & Veiligheid zelf ook de Twitter-feeds van relevante organisaties en personen. Het project Gay&School heeft een eigen Twitter-kanaal: **@G_and_S** . Dit kanaal heeft inmiddels ruim 1000 volgers. Facebook is een belangrijk informatiekanaal voor nieuws rond de **Week Tegen Pesten** . Doel is om scholen niet alleen tijdens de Week Tegen Pesten zelf, maar ook de rest van het jaar te inspireren en te enthousiasmeren om werk te maken van sociale veiligheid. Eind 2018 is besloten om voor School & Veiligheid een eigen **Facebook-kanaal** op te starten. Daarmee gaan we individuele docenten op de hoogte houden van de actuele ontwikkelingen rondom sociale veiligheid.

4 Helpdesk

4. Helpdesk

Schoolprofessionals met specifieke vragen over sociale veiligheid kunnen voor informatie en advies contact opnemen met de helpdesk. Het doel van de helpdesk is om bezoekers op weg te helpen bij de beantwoording van hun vragen en hen te activeren iets te doen aan onveilige situaties in de school.

Leerlingen kunnen bij de **helpdesk** terecht met vragen over pesten. Zij kunnen hun verhaal kwijt en krijgen advies over wat ze kunnen doen om het pesten te stoppen.

Aantal contacten

In vergelijking met voorgaande jaren is het aantal helpdeskcontacten behoorlijk toegenomen. Namen er in 2016 nog 785 mensen contact op, in 2017 waren dat er al 838. In 2018 is dit aantal verder gestegen naar 1284. De meeste contacten (401) kwamen uit het voortgezet onderwijs. Daarna volgde het primair onderwijs met 315 contacten. De overige contacten waren afkomstig uit het middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs of waren sectoroverstijgend.

Soort vragen

Het waren vooral directieleden en vertrouwenspersonen die in 2018 contact zochten met de helpdesk. De vragen concentreerden zich op de thema's veiligheidsbeleid, vertrouwenswerk en pesten. Zo kwamen er beleidsvragen binnen over het al dan niet informeren van ouders. Een veelgestelde vraag daarbij was: geldt de informatieplicht ook als een leerling niet wil dat de ouders worden ingelicht? Ook de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) leidde tot de nodige vragen. Scholen vroegen zich bijvoorbeeld af of ze nog foto's van leerlingen mochten ophangen in de klas met de namen erbij. Over sexting werd regelmatig de vraag gesteld hoe de onrust die dit veroorzaakt, kan

worden gestopt. Verder was het invullen van het *Digitaal Veiligheidsplan* regelmatig aanleiding om contact op te nemen met de helpdesk.

Ouders

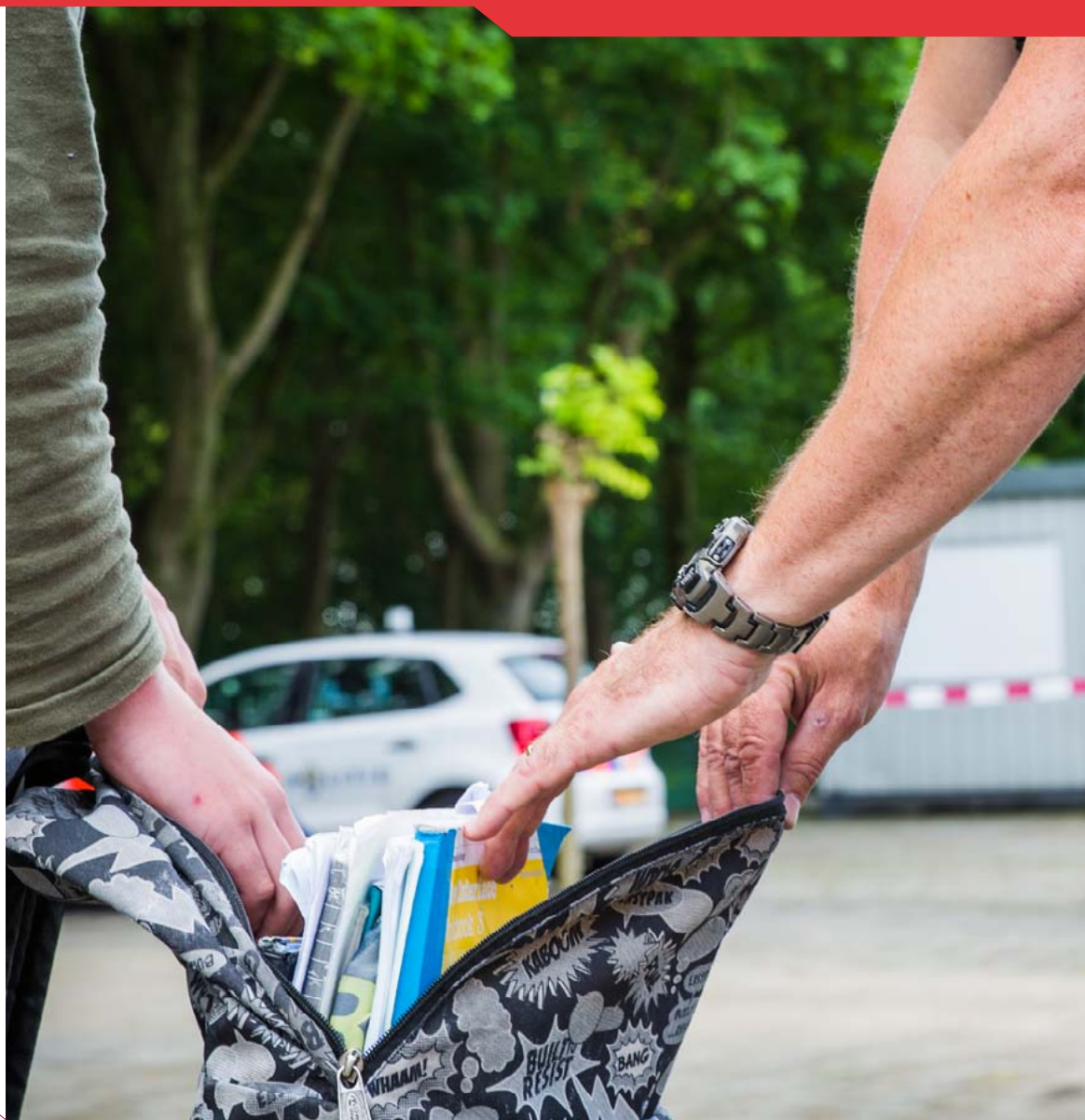
Hoewel ouders niet vallen onder de dienstverlening, nemen ze toch regelmatig contact op met de helpdesk. Klachten over de aanpak van pesten vormden ook in 2018 regelmatig de aanleiding. Ouders belden veelal omdat ze zich niet serieus genomen voelden door de docent, de mentor of de directeur. De klachten gingen vaak over de genomen maatregelen of de communicatie vanuit de school. Vanzelfsprekend werden de ouders op weg geholpen, en waar nodig doorverwezen naar voor ouders relevante organisaties.

Calamiteitenteam

Scholen die een beroep willen doen op het calamiteitenteam van Stichting School & Veiligheid, komen in eerste instantie terecht bij de helpdesk. Samen met de helpdeskmedewerker wordt gekeken of de hulpvraag telefonisch kan worden afgehandeld of dat de inzet van een adviseur van het calamiteitenteam gewenst is. Dat laatste is in 2018 negentien keer gebeurd.

Outreach

Soms komen scholen in het nieuws vanwege een ingrijpend incident met een grote impact op personeel en leerlingen. Het kan bijvoorbeeld gaan over de zelfdoding van een leerling of een geweldsincident rond de school. In zo'n geval doet de helpdesk een *outreach* richting de school. Daarbij wordt verwezen naar de gratis dienstverlening van het calamiteitenteam. Vier scholen hebben in 2018 een dergelijke *outreach* ontvangen.

5 Week Tegen Pesten

LAAT JE ZIEN

5. Week Tegen Pesten

Het thema van de Week Tegen Pesten 2018 was 'Laat je zien'. In de aanpak van pesten speelt de docent een grote rol. Als docenten laten zien dat ze om hun leerlingen geven, dan groeit het vertrouwen.

Leerlingen zullen dan sneller met hun zorgen naar de docent gaan. Leerlingen moeten weten dat ze hun docent kunnen vertrouwen, willen ze om hulp durven vragen.

Minister Arie Slob (OCW) gaf op maandag 17 september 2018 het startsein voor dit jaarlijkse initiatief van Stichting School &

Veiligheid. De Week Tegen Pesten kwam tot stand in samenwerking met diverse partijen. Zo zond de Evangelische Omroep elke dag een livestream uit van de Anti Pest Club. Docent Yasin Yaylali, ook wel bekend als de vloggende Meester Yasin, maakte samen met studenten van het Haarlem College de film *Helemaal Alleen*. Deze film over vriendschap en pesten is onderdeel van het Doeboek 'Laat je zien'. Met dit doeboek konden docenten direct aan de slag: individueel, met de klas of met het team. En dat gebeurde ook: ruim 4000 scholen uit het po en vo deden mee. Ze bestelden de speciaal ontwikkelde poster, organiseerden activiteiten rondom het thema of maakten gebruik van de materialen uit het doeboek.

6 Van Zij naar Wij

6. Van Zij naar Wij

De school is een plek waar jongeren hun identiteit ontwikkelen en waar ze kennismaken met verschillende achtergronden, ideeën, waarden en normen. Het kan ingewikkeld zijn om met leerlingen of studenten te praten over actuele kwesties.

Omdat het praten over actuele kwesties lastig kan zijn, heeft Stichting School & Veiligheid in opdracht van de Rijksoverheid een trainingsaanbod rond dit onderwerp ontwikkeld. Onder de titel ‘Van Zij naar Wij’ biedt School & Veiligheid trainingen die docenten, schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel helpen om het gesprek aan te gaan. Begrenzen en uitnodigen is daarbij het motto.

School onder Druk

De training ‘School onder Druk’ helpt scholen uit het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs op weg bij

de uitdagende taak om in deze onrustige samenleving een veilig en inclusief klimaat te bieden. Doel van de training is scholen interventies te bieden die helpen om stevig te staan en vol vertrouwen te handelen in turbulente tijden. Zo kunnen scholen vanuit hun pedagogische taak bijdragen aan een open, inclusieve, democratische samenleving. In 2018 hebben 36 onderwijsinstellingen de training ‘School onder Druk’ laten uitvoeren: 12 scholen uit het primair onderwijs, 19 uit het voortgezet onderwijs en 9 uit het middelbaar beroepsonderwijs. In totaal hebben 705 onderwijsprofessionals de training gevolgd.

Dialogo onder Druk!

De training 'Dialogo onder Druk!' is in 2017 ontwikkeld voor het middelbaar beroepsonderwijs. In 2018 is deze training doorontwikkeld tot een trainingsaanbod dat geschikt is voor zowel het voortgezet onderwijs als het middelbaar beroepsonderwijs. De polarisatie tussen groepen in de samenleving komt de school binnen en jongeren voelen zich soms gedwongen om stelling te nemen. Dit zorgt voor spanningen in de klas, waardoor de dialogo onder druk komt te staan. Het vraagt veel van docenten om op die momenten de touwtjes in handen te houden en ervoor te zorgen dat er met respect geluisterd wordt naar elkaar. De training 'Dialogo onder Druk!' biedt concrete ondersteuning bij het voeren van dit soort heftige en lastige gesprekken. Op basis van een verkennend onderzoek onder diverse basisscholen is eind 2018 een apart trainingsaanbod ontwikkeld voor het primair onderwijs. Deze doelgroep vergt namelijk een geheel eigen aanpak. De training voor het primair onderwijs zet vooral in op de school als veilige haven. De school moet een plek zijn waar kinderen in een positief klimaat respectvol met elkaar omgaan. Waar

ze voorbereid worden op hun plek in de maatschappij. Een maatschappij waarin mensen met verschillende achtergronden en opvattingen samenleven. In 2018 zijn totaal 42 trainingen 'Dialogo onder Druk!' gegeven: 3 in het primair onderwijs, 6 in het voortgezet onderwijs en 33 in het middelbaar beroepsonderwijs. Daarmee zijn 680 onderwijsprofessionals getraind.

Platform Jeugdpreventie, Extremisme en Polarisatie

School & Veiligheid participeert in het Platform Jeugdpreventie, Extremisme en Polarisatie (JEP). Professionals in de jeugdhulp en het onderwijs kunnen bij dit platform terecht met vragen rond polarisatie, extremisme en radicalisering.

Onderwijsprofessionals kunnen voor advies over deze onderwerpen ook terecht bij de helpdesk van School & Veiligheid.

Platform
JEP

7 Ondersteuning van vertrouwenspersonen

7. Ondersteuning van vertrouwenspersonen

De vertrouwenspersoon heeft een spilfunctie in het borgen en bevorderen van de sociale veiligheid op school. Een van de hoofdtaken van de vertrouwenspersoon is het geven van voorlichting aan iedereen die betrokken is bij de school – leerlingen, personeel en ouders.

Met het geven van voorlichting draagt de **vertrouwenspersoon** bij aan de sociale veiligheid op school. Zo weet iedereen waar hij terecht kan met een eventuele klacht.

Meerdaagse trainingen

Om zowel beginnende als ervaren vertrouwenspersonen toe te rusten op hun taak, biedt Stichting School & Veiligheid

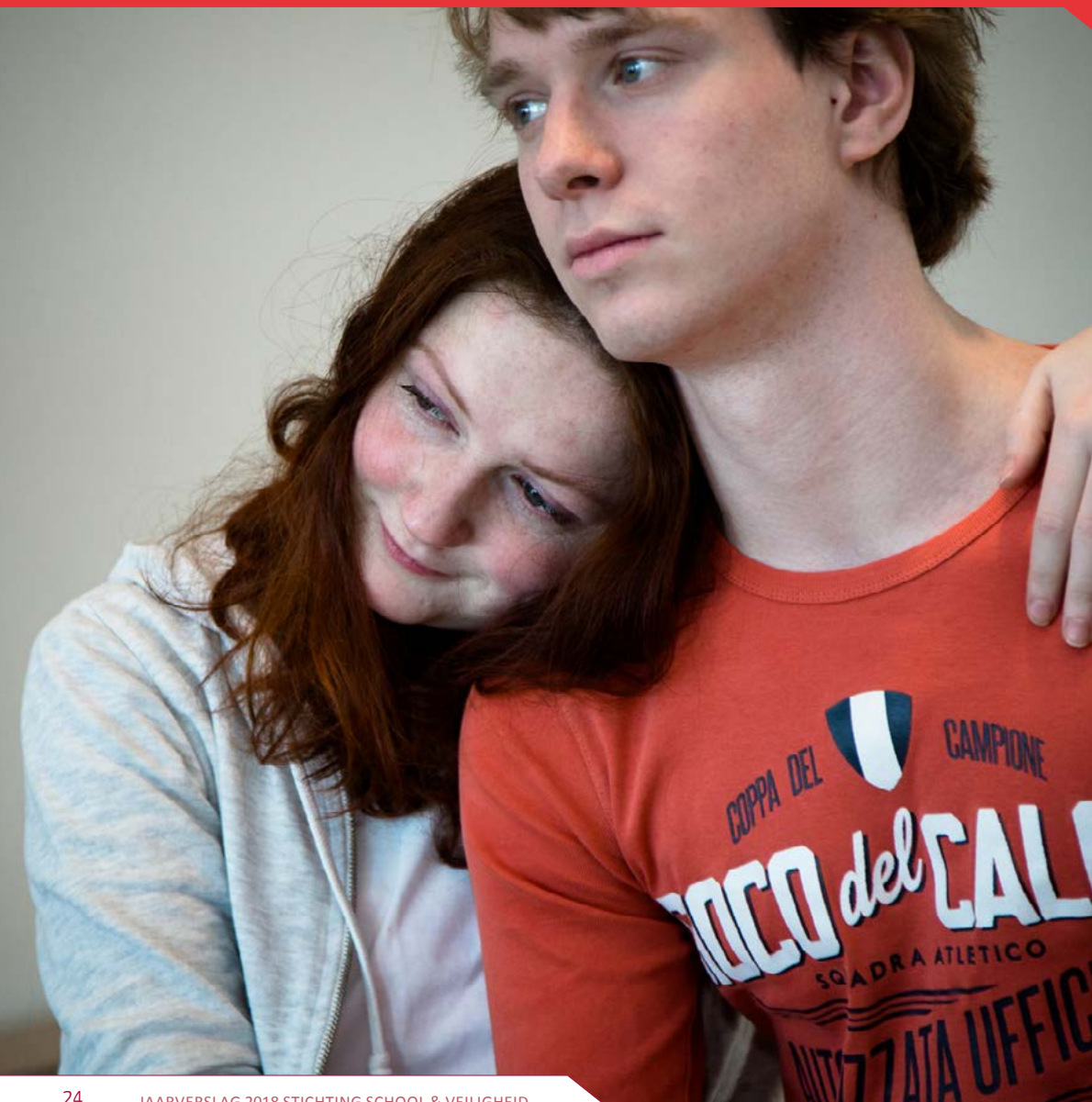
meerdaagse trainingen aan. Voor interne en externe vertrouwenspersonen uit het primair onderwijs is er sinds 2018 de tweedaagse training 'Een goede basis'. In 2018 is deze training in totaal door 36 vertrouwenspersonen gevolgd. Vertrouwenspersonen uit het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs kunnen terecht bij de vierdaagse training 'Een stevige basis'. Deze is in 2018 door 89 vertrouwenspersonen gevolgd.

Conferenties

School & Veiligheid organiseert jaarlijks een conferentie voor vertrouwenspersonen uit respectievelijk het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. De drie conferenties uit 2018 werden in totaal door 332 deelnemers

bezocht. Het thema van de conferenties was de psychologie van het vertrouwenswerk. Psychologische aspecten zijn immers medeverantwoordelijk voor ons denken, voelen en handelen. Dat geldt ook voor vertrouwenspersonen en de manier waarop zij omgaan met een klagende leerling, ouder of collega. De psycholoog Andreas Wismeijer

vertelde tijdens de plenaire lezing over de psychologische mechanismen die een rol spelen bij geheimen. Waarom en hoe houden mensen iets geheim? Wat zijn de voor- en nadelen van het hebben van geheimen? Tijdens het middagprogramma konden de deelnemers een keuze maken uit een aantal workshops.

Maatwerk

Naast dit vaste aanbod levert School & Veiligheid maatwerk, waarbij een of meerdere vertrouwenspersonen in company getraind worden. De twee beleidsmedewerkers die zich bezighouden met vertrouwenswerk hebben in 2018 achttien van dergelijke trainingen verzorgd.

8 Publicaties en producten

8. Publicaties en producten

In 2018 konden scholen bij ons weer uiteenlopende publicaties en andere (media-) producten vinden die het werken aan veiligheid op school ondersteunen. Een deel daarvan bestond al, een ander deel was nieuw of kwam uit in een herziene versie.

Animatie 'Sociale veiligheid in beeld'

Om schoolleiders en besturen te informeren over wat de Wet veiligheid op school inhoudt, is een **digitale animatie** gemaakt. Deze animatie laat in kort bestek zien wat scholen kunnen doen om leerlingen een sociaal veilig schoolklimaat te bieden. Op basis van de animatie zijn vier korte films opgenomen, waarin schoolleiders op enthousiaste wijze

vertellen hoe zij in hun school aandacht schenken aan sociale veiligheid.

Spel 'Gedragen gedrag'

Het spel 'Gedragen Gedrag' is al sinds jaren een bekend en gewaardeerd product van Stichting School & Veiligheid. In 2018 is het spel geschikt gemaakt voor gebruik in het middelbaar beroepsonderwijs, zodat het nu voor alle onderwijssectoren – primair onderwijs, voortgezet onderwijs én middelbaar beroepsonderwijs – beschikbaar is. Was het oorspronkelijke spel bedoeld voor onderwijsteams, het vernieuwde spel kan ook gespeeld worden met leerlingen en ouders. Daarnaast hebben de spelonderdelen een nieuw uiterlijk gekregen. Het doel

van het spel is ongewijzigd: gewenst en ongewenst gedrag bespreekbaar maken en samen tot afspraken en regels komen.

Infoblad 'Omgaan met klachten op school'

Geen enkele school zit te wachten op klachten. Toch krijgt elke school hier weleens mee te maken. Het infoblad 'Omgaan met klachten op school' geeft informatie over het professioneel omgaan met klachten van ouders, leerlingen en medewerkers. Elementen daarbij zijn de rol van de vertrouwenspersoon, de verschillende routes om een klacht op te lossen, onterechte klachten en tips om klachten te voorkomen.

Brochure 'Sociale media en schoolmedewerkers'

Samen met Kennisnet is de digitale brochure *Sociale media en schoolmedewerkers: omgaan met valkuilen* ontwikkeld. Deze brochure

helpt scholen beleid te ontwikkelen voor het socialemediagebruik door medewerkers. De publicatie gaat in op de vraag hoe scholen de kracht van sociale media kunnen benutten en tegelijkertijd kunnen voorkomen dat er iemand beschadigd raakt.

Infoblad 'Wat te doen bij een terreuraanslag?'

In de afgelopen jaren zijn er incidenten geweest met vuurwapens op scholen. Ook kreeg een aantal scholen te maken met een reële dreiging. Een calamiteit is niet te plannen, een goede voorbereiding wel. Het infoblad helpt scholen zich voor te bereiden op het ergste.

Brochure 'Omgaan met complotten in de klas'

Hoe ga je als docent om met een leerling die in complotten gelooft? Wat moet je (niet) doen, wat zeg je terug? School & Veiligheid en de Anne Frank Stichting hebben gezamenlijk een brochure gemaakt voor docenten voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs met praktische tips en suggesties rond het thema complotdenken. De brochure *Omgaan met complotten* in de klas biedt inzicht in het denken in complotten en bevat praktische tips en suggesties voor de

wijze waarop docenten zich in de klas kunnen opstellen.

Infoblad 'Spanning en discussie in het klaslokaal'

Maatschappelijk gevoelige onderwerpen komen ook het klaslokaal binnen. Dat kan leiden tot een goede discussie, maar ook tot standpunten die steeds verder uit elkaar komen te liggen. Het infoblad 'Spanning en discussie in het klaslokaal' geeft achtergronden en tips voor de wijze waarop docenten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs hiermee om kunnen gaan.

Infoblad 'Veilig op stage'

Uit recent onderzoek blijkt dat mbo-studenten met een niet-westerse achtergrond meer moeite hebben met het vinden van een stageplek dan autochtone studenten. Vaak is daarbij sprake van discriminatie. Om de sociale veiligheid tijdens de praktijkstages van mbo-studenten te bevorderen, is het infoblad 'Veilig op stage' geschreven. De inhoud ligt in lijn met de maatregelen die minister Van Engelshoven (OCW) in 2018 aankondigde om stagediscriminatie tegen te gaan. Op basis van het infoblad is een workshop ontwikkeld voor beroepspraktijkvormingsdocenten. In deze workshop worden de docenten op weg geholpen om met elkaar vast te stellen wat nodig is voor een sociaal veilige stage.

Aan de slag kalender

School & Veiligheid pleit ervoor om het hele jaar lang aandacht te hebben voor seksuele integriteit. Maar het is voor docenten niet altijd eenvoudig daar (op tijd) aan te denken. Om hen daarbij te helpen, ontwikkelde School & Veiligheid een kleurige kalender voor in de klas: de 'Aan de slag kalender' . Op deze A2-poster zijn relevante themadagen zoals Valentijnsdag en Paarse Vrijdag al ingevuld.

Praktische lestips voor deze dagen zijn te vinden op de website Gay&School. Daarnaast is er voldoende ruimte om schooleigen dagen in te vullen.

WAAR BEGIN JE?

Werken aan respect voor seksuele diversiteit

Competente leraren

Aankomende leraren leren tijdens hun opleiding om interesse te tonen in hoe leerlingen bezig zijn met hun seksuele identiteit.

Doelen stellen

De leraren zijn betrokken bij de leerlingen, als individuen en als groep. De leraren bedenken samen wat ze met de leerlingen willen bereiken wat betreft respect voor seksuele diversiteit. Niet alleen op het gebied van kennis, maar ook over houding en gedrag.

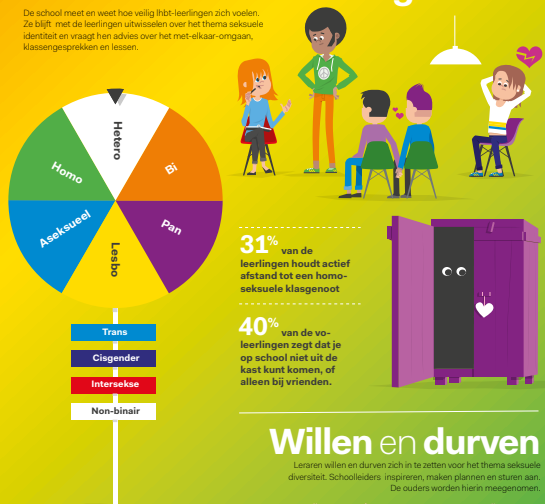
Stappenplan

- 1 Wie is mijn leerling?
- 2 Wat kan ik mijn leerling?
- 3 Kerndoelen vaststellen
- 4 Vaardigheden vaststellen SLO leerplan doelen
- 5 Doorlopende leerlijn maken

Uitwisselen met leerlingen

De school moet en weet hoe veilig het leerlingen zich voelen. Ze blijft met de leerlingen uitwisselen over het thema seksuele identiteit en vraagt hen advies over het met-ékaar-omgaan, klasgesprekken en lessen.

31% van de leerlingen houdt actief afstand tot een homo-seksuele klasgenoot

40% van de leerlingen zegt dat je op school niet uit de kast kunt komen, of alleen bij vrienden.

Willen en durven

Leraren willen en durven zich in te zetten voor het thema seksuele diversiteit. Schoolleiders inspireren, maken plannen en sturen aan. De ouders worden hierin meegenomen.

Informatieve poster 'Waar begin je?'

Na de publicatie van het gesprekkenboekje *Waar begin je?* (2017) heeft School & Veiligheid ook een **informatieve poster** gemaakt over de zes succesfactoren uit dit boekje. Er hoort een handreiking bij die de poster tot een tool maakt voor docententeams die het onderwerp seksuele diversiteit met meer gemak willen benaderen. De vragen in de handreiking kunnen helpen om het gesprek in het team te (blijven) voeren.

9 Actualiteit, pers en media

9. Actualiteit, pers en media

Landelijke media zijn voor Stichting School & Veiligheid een belangrijk podium om sociale veiligheid onder de aandacht te brengen. Medewerkers van School & Veiligheid staan niet alleen journalisten te woord, ze schrijven ook artikelen die geplaatst worden in vaktijdschriften.

Vragen vanuit de media

Incidenten op scholen waarbij de sociale veiligheid in het geding is, kunnen doorgaans rekenen op de nodige aandacht van de media. School & Veiligheid krijgt dan ook regelmatig journalisten aan de telefoon die behoefte hebben aan informatie of duiding. Soms resulteert dat in een interview met een woordvoerder van School & Veiligheid. Naar aanleiding van het succes van de tv-serie *De luizenmoeder* belde een redacteur van het *Nederlands Dagblad* begin 2018 met de vraag hoe waarheidsgetrouw de serie eigenlijk is. In september kan de Week Tegen Pesten altijd rekenen op de nodige media-aandacht. In dat kader benadrukte Marije van de Sande in het programma 'Hart van Nederland' het belang van de vertrouwensband tussen docent en leerling. Naar aanleiding van een bericht

dat Arnhemse scholen zich geen raad weten met radicalisering stond Klaas Hiemstra in december een verslaggever van Omroep Gelderland te woord. Hij wees er daarbij op hoe belangrijk het is om verbinding te zoeken met leerlingen en het gesprek met hen aan te gaan. Ook verwees hij naar de gratis training 'Van Zij naar Wij'.

Artikelen in tijdschriften

Medewerkers van School & Veiligheid leverden in 2018 diverse bijdragen aan onderwijsgerelateerde vakbladen. In mei verscheen in *Van twaalf tot achttien* het artikel 'Vertrouwenspersoon gezocht', waarin wordt ingegaan op de vertrouwenspersoon als onmisbare schakel voor sociale veiligheid. Datzelfde tijdschrift publiceerde in oktober 'Vijf ingrediënten voor een veilige dialoog',

over spanningen die in de klas kunnen ontstaan naar aanleiding van gevoelige onderwerpen. *Profiel* plaatste in oktober het artikel 'Omgaan met spanning in de school en in de klas', over de manier waarop mbo-docenten lastige gesprekken kunnen voeren

met studenten. In het aprilnummer van *Bij de Les* verscheen het artikel 'Liefde van twee kanten: leerlingenzorg en een veilige sfeer voor seksuele diversiteit, over de rol die de zorgcoördinator kan spelen bij het creëren van een veilig klimaat voor lhbt-leerlingen.

Slobcast

Onderwijsminister Arie Slob neemt iedere vrijdag een zogeheten Slobcast op. Met het oog op de Week Tegen Pesten besteedde hij op 7 september aandacht aan sociale veiligheid. Daarom schoof beleidsmedewerker Fleur Nollet aan bij de minister. Ze benadrukte dat sociale veiligheid zoveel meer is dan alleen de aanpak van pesten. De focus moet liggen op een sociaal veilig klimaat. Het is belangrijk om in contact te zijn en blijven met leerlingen en zo een vertrouwensband op te bouwen. Het begin van het schooljaar speelt daarbij een cruciale rol.

10 Vooruitblik 2019

10. Vooruitblik 2019

Veel van de activiteiten die in dit jaarverslag zijn beschreven, zullen in 2019 worden voortgezet: de Week Tegen Pesten, de trainingen 'Van Zij naar Wij', het aanbod voor vertrouwenspersonen, etc. Maatschappelijke thema's zoals polarisatie en seksuele integriteit blijven hoog op de agenda staan.

Informatievoorziening

In opdracht van Stichting School & Veiligheid heeft onderzoeksbureau Markteffect in 2018 onderzoek gedaan naar de informatiebehoefte van de doelgroep. Dit heeft een schat aan gegevens opgeleverd. Zo konden de respondenten aangeven naar welke aspecten van sociale veiligheid hun belangstelling uitgaat. Ook zijn ze bevraagd over de manier waarop ze geïnformeerd willen worden. De uitkomsten van dit behoefteonderzoek zullen de komende periode worden vertaald in concrete acties.

NOT 2019

School & Veiligheid participeert regelmatig bij conferenties van andere organisaties. We doen dat

in de vorm van workshops en/of een stand op een informatiemarkt. Om onze zichtbaarheid en bekendheid verder uit te bouwen, zullen we in 2019 aanwezig zijn op de NOT, de Nationale Onderwijs Tentoonstelling. Dit evenement biedt bovendien een goede gelegenheid om met onze doelgroep in gesprek te gaan.

Met Alle Respect!

Na het succes van de vorige edities van 'Met Alle Respect!' zijn we blij dat we in 2019 weer een nieuwe editie kunnen organiseren van

deze onderwijsconferentie. Rondom het thema 'Een prettige sfeer in de klas begint bij jezelf' zullen de deelnemers tijdens *keynotes* en workshops worden geïnformeerd over actuele aspecten van sociale veiligheid.

Pedagogisch vakmanschap bij seksuele integriteit

Het komende jaar zal School & Veiligheid samen met lerarenopleiders vaststellen wat er nodig is om het pedagogisch vakmanschap van docenten ten aanzien van seksuele integriteit te versterken. Het doel is te komen tot een handreiking die docenten beter in staat stelt om leerlingen te ondersteunen bij het verantwoordelijk en respectvol omgaan met hun eigen gender en seksualiteit en die van de ander. De handreiking zal samen met de lerarenopleidingen worden samengesteld.

Begrenzen & uitnodigen bij LEEF!

In de tweede helft van 2018 heeft School & Veiligheid samen met Theater AanZ en het COC de training 'Begrenzen & uitnodigen bij LEEF!' ontwikkeld. Aanleiding was de uitkomst van een onderzoek waaruit bleek

dat mbo-studenten zich steeds veiliger voelen, behalve lhbt-studenten. De training valt uiteen in twee delen: een docententraining van School & Veiligheid over begrenzen en uitnodigen en de voorstelling LEEF!

Van Theater AanZ voor studenten. Achttien mbo-instellingen kunnen deze training vanaf 2019 volgen.

Samenwerking met partners

Net als in de afgelopen jaren blijft School & Veiligheid de samenwerking zoeken met strategische partners. Dat is van belang voor het signaleren en aanpakken van nieuwe thema's op het gebied van sociale veiligheid. Daarnaast kunnen we samen met onze partners de kennis en inzichten nog beter verspreiden, zodat de informatie daar terecht komt waar die nodig is: op de scholen.

11 Raad van Toezicht

11. Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kwam in 2018 vier keer bijeen. Onderwerpen van gesprek, besluitvorming en evaluatie waren onder meer:

- De strategische positie van Stichting School & Veiligheid.
- De samenstelling van de Raad van Toezicht, alsmede de planning, werkwijze en afspraken van de Raad.
- Het toezichtkader van de Raad van Toezicht; treasurystatuut en eigen vermogen en bestemmingsreserves.
- De kwartaalrapportages (financiële) bedrijfsvoering.
- De jaarlijkse accountantscontrole, inclusief bespreking managementletter.
- Begroting 2019.

Daarnaast werd de Raad van Toezicht door de bestuurder geïnformeerd over de organisatieontwikkeling, de voortgang van (additionele) projecten en personele

aangelegenheden. Op 13 september 2018 vond het jaarlijkse gesprek tussen een personeelsgeleding van Stichting School & Veiligheid en de Raad van Toezicht plaats.

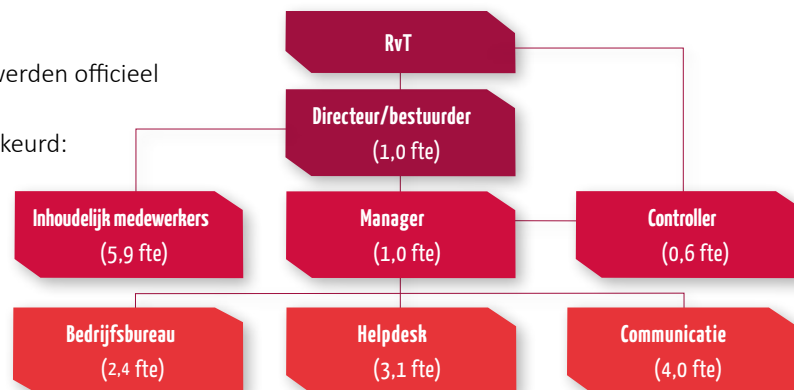
De remuneratiecommissie heeft op 13 december 2018 beslist het beoordelingsgesprek met de directeur/bestuurder één keer in de twee jaar te voeren in plaats van elk jaar. Het eerstvolgende beoordelingsgesprek vindt plaats in december 2019.

De volgende documenten werden officieel door de Raad van Toezicht vastgesteld dan wel goedgekeurd:

- Begrotingen 2018 en 2019.
- Jaarrekening 2017.
- Jaarverslag 2017.

Per 31 december 2018 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende personen

- Mevrouw Ingrid Verheggen, voorzitter en tevens lid van de remuneratiecommissie.
- Mevrouw Elisabeth Pels Rijcken, lid en tevens lid van de remuneratiecommissie.
- Mevrouw Truus de Haan, lid.

12 Financien

12. Financiën

Verkorte weergave van het resultaat over boekjaar 2018

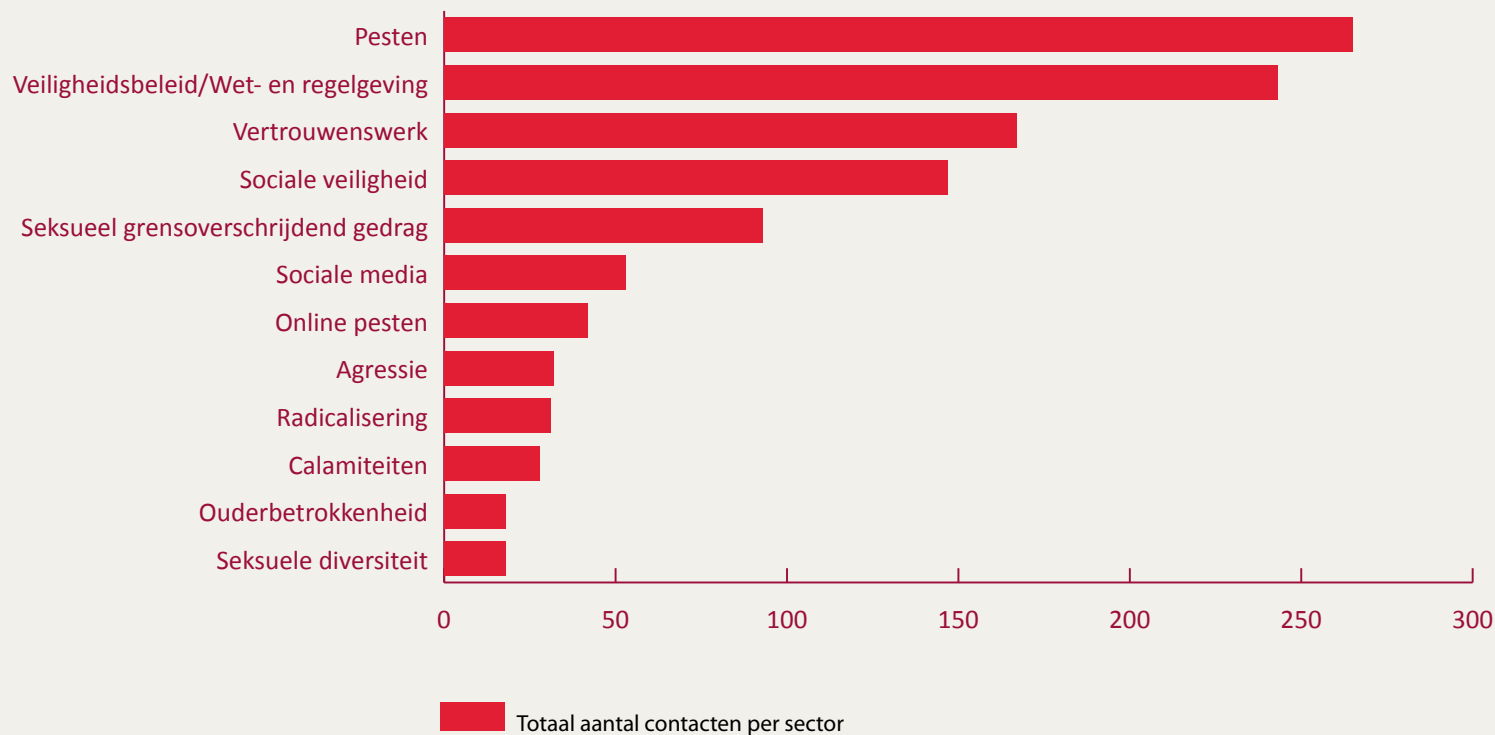
Stichting School & Veiligheid wordt voor haar activiteiten en dienstverlening door middel van een meerjarige instellingssubsidie gefinancierd door het ministerie van OCW. Voor aanvullende projecten wordt extra financiering ter beschikking gesteld. Er is nauw contact met het ministerie van OCW over de uitvoering van de taken en activiteiten en over (beleidsmatige) ontwikkelingen die voor de sociale veiligheid in het onderwijs relevant zijn.

Hiernaast geven we een verkort financieel overzicht over 2018.

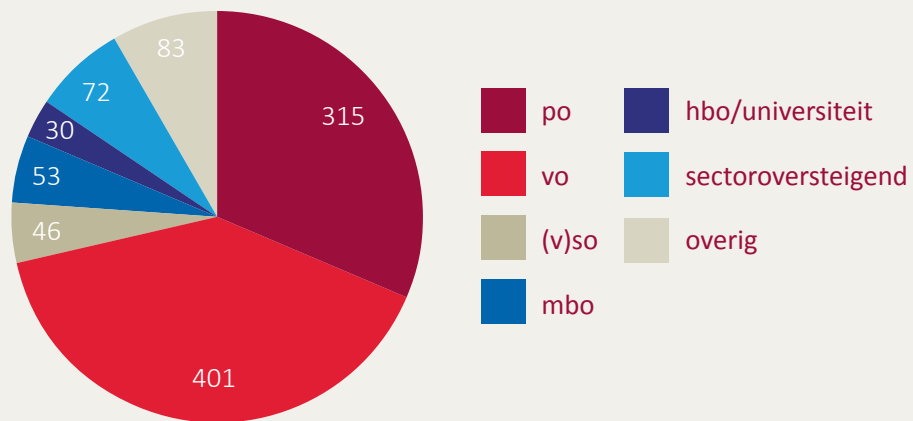
	Werkelijk 2018	Begroot 2018
Rijksbijdragen	2.001.936	2.075.269
Baten als tegenprestatie voor leveringen	360.802	218.272
Overige baten	-	-
	-----	-----
Totaal baten	2.362.738	2.293.541
LASTEN		
Lonen en salarissen	977.336	1.099.349
Sociale lasten	154.210	185.086
Pensioenlasten	156.559	133.725
Overige personeelskosten	496.200	546.041
Inzet en samenwerking derden	28.869	35.225
Afschrijving materiële vaste activa	9.395	14.000
Activiteitenlasten	-	-
Huisvestingskosten	110.873	142.615
Verkoopkosten	108.758	1.500
Kantoorkosten	147.884	110.500
Algemene kosten	27.766	25.500
	-----	-----
Beheerslasten	2.217.850	2.293.541
	-----	-----
Resultaat	144.888	-

Bijlage Helpdeskcontacten

Totaal aantal contacten per meest bezochte thema's

Aantallen contacten per sector

Functionarissen die het vaakst contact zochten

